საგამოცდო საკითხები

მედიცინის ისტორიაში

* **სიცოცხლის გაჩენა.** კრეაციონიზმი და ევოლუციონიზმი. მედიცინის ისტორიის პერიოდიზაციის ცდები. სამედიცინო ცოდნის შესაძლო წყაროები. სამედიცინო ანთროპოლოგიის საფუძვლები. პალეოპათოლოგია და ბიოარქეოლოგია. ავადმყოფობისა და ცხოვრების წესის ისტორია. ერების მიგრაციისა და ფორმირების შესაძლო თეორიები.
* **წარმოდგენა სამედიცინო_სააზროვნო სისტემის შესახებ.** სსს კლასიკური სქემაა: მკურნალობის ძირითადი პრინციპები. ნორმისა და პათოლოგიის უზოგადესი განსაზღვრა.
* **მესოპოტამიური მედიცინა.** შუმერების როლი თანამედროვე ცივილიზაციის და კერძოდ, მედიცინის ფორმირებაში. მათი კულტურულ_გენეტიკური ფესვები. ბაბილონი: მედიცინა და სამართალი. ასურული მედიცინა.
* **ეგვიპტური მედიცინა.** ისტორიული ექსკურსი. სამედიცინო ხასიათის პაპირუსები. ეგვიპტური მედიცინის დამახასიათებელი თვისებები და პრინციპები. ბალზამირებისა და მუმიფიკაციის გამოცდილება. ანატომიური ცოდნის დაგროვება. ხეთა_სუბარული სამყაროს გავლენა ეგვიპტური მედიცინის განვითარებაზე.
* **ინდური მედიცინა.** ისტორიული წინამძღვრები. ინდური მედიცინის პერიოდიზაცია. ჰარაბული, ვედური და კლასიკური პერიოდები. ინდური მედიცინის შესწავლის წყაროები. ინდური რელიგია და ფილოსოფია. ვედური კოსმოგონია. მაკროკოსმოსისა და მიკროკოსმოსის ურთიერთობა. ინდური სისტემები: ა) მკურნალობის, ბ) ცხოვრების ჯანსაღი წესის, გ) საკუთარი თავის ფლობის, დ) ფიზიკური სრულყოფის, ე) იოგა და მედიცინა, მათი მნიშვნელობა თანამედროვე მედიცინაში. იუნანის მედიცინა. ფორმულარი და თანამედროვე გამოყენება. ინდური მედიცინის ძირითადი პრინციპების განსაზღვრა.
* **ჩინური მედიცინა.** ისტორია და კულტურა. ჩინური მედიცინის რელიგიური და ფილოსოფიური საფუძვლები. ჩინური მედიცინის განვითარების ძირითადი ეტაპები და შესწავლის წყაროები. ჩინური მედიცინის ლიტერატურა. ჩინური ტრადიციული მედიცინა: დიაგნოსტიკა, აკუპუნქტურა, მოქსა, ქირურგია და სხვა. ჩინური ფარმაკოპეა. ჩინური მედიცინა და ბიოენერგეტიკა. ჩინური მედიცინის თანამედროვე გამოყენება.
* **ირანული მედიცინა**. მაზდეანობა. ავესტის სამედიცინო სიბრძნე.
* **ებრაული მედიცინა.** ძველი აღთქმა: ებრაელი ხალხის ისტორია და ბიბლიის სამედიცინო სიბრძნე. ებრაული მედიცინის შემდგომი განვითარება. რაციონალური მედიცინა. კაბალისტური მედიცინა და მისტიკა. დიდი ებრაელი მედიკოსები. ებრაული მედიცინის თავისებურებები.
* **მითოსი.** მითოსი და მედიცინა. გილგამეში _ ამირანი _ პრომეთე. მითი არგონავტების შესახებ. მედეა _ თანამედროვე მედიცინისა და ფარმაციის გაბატონებული პრინციპების საწყისი.
* **ელინური ხანის მედიცინა** პელაზგურის და ელინურის მიმართება. ელინთა გამარჯვება და ახალი კულტურის დასაწყისი. ბერძნული მედიცინის პერიოდიზაცია და ტენდენციები. განსჯადი ფილოსოფია და მედიცინა. ჰუმორული თეორია. ელინური აზროვნების ტიტანები და მედიცინა. ჰიპოკრატე. საბერძნეთი და კოლხეთი. კოლხეთი _ სამკურნალო მცენარეებისა და მისტერიების ქვეყანა. ბერძნული მედიცინისა და მედეას ურთიერთმიმართება.
* **ელინისტური ხანის მედიცინა.** ელინისტური მედიცინის ინტეგრალური ხასიათი. ალექსანდრიული სკოლა: ძველეგვიპტური და ბერძნული სკოლის სინთეზი. ანატომიისა და ფიზიოლოგიის სკოლის განვითარება.

რომაული მედიცინა. პერიოდიზაცია. რომაული მედიცინის ძირითადი მიმართულებები: პროფესიონალი ექიმების სისტემური მომრავლება; სამართლის ელემენტების გაძლიერება; საზოგადოებრივი ჰიგიენური ნაგებობების მშენებლობა და დახვეწა. რომაული ფილოსოფია და მედიცინა. მითრიდატე VI ევპატორის სამედიცინო ცოდნა. კოლხური მედიცინის შეჭრა ევროპაში. შხამი და ანტიდოტი. მედეას სახელის რეანიმაცია. ჩონტრარია ჩონტრარიის ჩურანტურ-ის გაფორმება. თანამედროვე ფარმაციისა და ფარმაკოლოგიის პრინციპების ჩამოყალიბება. გალენი, დიოსკორიდი და სხვა.

ბერძნული ენა _ პირველი საერთაშორისო-სამეცნიერო და სასაუბრო ენა.

* **ქრისტიანობა და მედიცინა.** ახალი აღთქმა. ქრისტიანობის გავლენა ექიმისა და ავადმყოფის მენტალიტეტზე, _ ძირეული ცვლილებები. წარმართული და ქრისტიანული შეხედულებების შედარება ავადმყოფსა და ავადმყოფობასთან მიმართებაში. იესო ქრისტე _ სულისა და ხორცის მკურნალი. ქრისტიანი წმინდა მამები _ მკურნალები. საეკლესიო და სამონასტრო მედიცინის განვითარება. საერო საავადმყოფოები VI ს. საქართველოში. ჰაგიოგრაფიული ლიტერატურა _ მედიცინის ისტორიის შესწავლის წყარო.
* **შუასაუკუნეების მედიცინა.** ბიზანტიური მედიცინა. ბიზანტიური მედიცინის უწყვეტობა ბერძნულ-რომაულ მედიცინასთან. ბიზანტიური მეცნიერება და რელიგია. ბიზანტიელი მედიკოსები და მათი ღვაწლი.

ქართული მედიცინა. ქართული სახელმწიფოს ისტორია. წმ. შუშანიკი. 13 ასურელ მამათა მოღვაწეობა: საეკლესიო-სამონასტრო მედიცინის აყვავება. ილარიონ ქართველი _ კლერიკალი და უვერცხლო მკურნალი. ქართული სახელმწიფოს გაძლიერება. დავით IV აღმაშენებელი _

ჰუმანისტი. გელათისა და იყალთოს აკადემიები. სამედიცინო განათლება საქართველოში: ეფრემ მცირე, იოანე პეტრიწი, არსენ იყალთოელი. ქართული სამედიცინო მონოგრაფიები: ქანანელი(XIს.), ხოჯაყოფილი (XIII ს.) და სხვა. ქართული და უცხოური მედიცინის ურთიერთობები. ქართული მედიცინის ძირითადი მახასიათებლები.

სომხური მედიცინა: VIII_IX სს. ბახტიშეას სამედიცინო დინასტია ირანში; მხითარ ჰერაცის (XII ს.) დამსახურება ინფექციურ დაავადებათა შესწავლაში.

სლავური მედიცინა: კიევის რუსეთი და მედიცინა. წარმართული მედიცინის პრიმატი რუსულ ხალხურ მედიცინაში. შუასაუკუნეების რუსული მედიცინის შესწავლის წყაროები.

* **ისლამური მედიცინა.** ისლამური რელიგიის ჩამოყალიბება.არაბული ექსპანსია ჩრდილო-დასავლეთით ისლამის დროშით. კულტურული ურთიერთობები დაპყრობილ ხალხთან (მცირე აზია, კავკასია, ევროპა). არაბული მედიცინის შექმნა ე.წ. „ბერძნულ-რომაული“ მედიცინის საფუძველზე. არაბული მედიცინის პერიოდიზაცია. მედიცინაში არაბების მიერ შეტანილი წვლილი: ქიმიური ასპექტები, დოზირების დახვეწა, გეოგრაფიული არეალის გაფართოება, ინფექციური დაავადებების შესწავლა, ეპიდემიოლოგია, პირადი ჰიგიენა და სხვა. არაბული ენა _ მსოფლიოს სამეცნიერო და სასაუბრო ენა. არაბულენოვანი სხვადასხვა ქვეყნის მეცნიერები. გამოჩენილი არაბი მედიკოსები და მათი ღვაწლი. არაბული მედიცინის სპეციფიკის ძირითადი ტენდენციის განსაზღვრა.

* **ტიბეტური მედიცინის ჩამოყალიბება.** მისი ინტეგრაციული ბუნება. პოლიფარმაცია და ინდივიდუალური მიდგომა. „ჟუდ ში“ და სხვა სამედიცინო ლიტერატურული წყაროები. ტიბეტური მედიცინის თავისებურებები და მისი თანამედროვე გამოყენება.

* **შუა საუკუნეების აზიური მედიცინა.**

ჩინური მედიცინის განვითარება. ისტორიული პირობები. განვითარების სპეციფიკა და ტენდენციები.

ინდური მედიცინის განვითარება. ისტორიული გზა. განვითარების თავისებურებები.

ვიეტნამური, კორეული, იაპონური და აზიის სხვა ქვეყნების მედიცინის საერთო ასპექტები და თავისებურებები, სამედიცინო_სააზროვნო სისტემები, მათი როლი და ადგილი თანამედროვე მედიცინაში.

* **აფრიკული ტომების მედიცინა.**

* **ავსტრალიური და ახალზელანდიური ტომების საექიმო ცოდნა.**

* **ევროპული მედიცინა ადრეულ და განვითარებულ შუასაუკუნეებში.** მიმოხილვა ისტორიულ ფონზე. სქოლასტიკა და მედიცინა. გალენიზმი. სამედიცინო განათლების საწყისები. სალერნო და მისი კოდექსი. შედარებითი ანალიზი აღმოსავლურ მედიცინასთან.

სქოლასტიკის მარცხი. როჯერ ბეკონი.

რენესანსი და მედიცინა. ნეოპლატონიზმი მედიკო_ბიოლოგიურ აზროვნებაში. ქართული რენესანსის არსი.

XV საუკუნე _ ახალი ერის დასაწყისი. ცდისა და ანალიზის ეპოქა. ეპიდემიები და მასთან ბრძოლა.

* **წიგნის ბეჭდვის გამოგონება.** მე-15 საუკუნე _ ახალი ერა. სამედიცინო თეორიული და კლინიკური დარგების ჩამოყალიბება. პადუას უნივერსიტეტი. ანდრეას ვეზალიუსი (1514_1564). ფრენსის ბეკონი (1604_1679). უ. ჰარვეი. იატროფიზიკა _ ს. სანტორიო (1561_1636), რ. დეკარტი (1596_1650), ჯ. ბორელი (1608_1679). იატროქიმია _ კლინიკური მეცნიერების ჩამოყალიბება _პარაცელსი (1494_1555). გ. აგრიკოლა (1499_1555). აფთიაქების ქსელი. ეპიდემიები. ჯ. ფრაკასტორო (1478_1553) _ ინფექციური დაავადებები. ამბრუაზ პარე (1510_1590) _სამხედრო ქირურგია, ორთოპედია, მეანობა. რენესანსის როლი მედიცინის განვითარებაში.

* **ამერიკის კონტინენტის მედიცინა კონკისტამდე და შემდგომ.**

მაიას, აცტეკებისა და ინკების კულტურა, რელიგია და მედიცინა. სამედიცინო_ჰიგიენური ტრადიციები, მკურნალობა. ქირურგია.

ძველი და ახალი სამყაროს ურთიერთმიმართება.

* **ჰომეოპათიის ჩამოყალიბება.** ჰანემანი და მისი თეორია. მსგავსის მსგავსით კურნების თეზა. რეპერტორიუმი. ჰომეოპათიური კონტიტუციოლოგია. ჰომეოპათიის თანამედროვე მდგომარეობა.

* **ახალი დროის მედიცინა (1640_1918).** ეპოქის დახასიათება. სამედიცინო დარგების დიფერენციაცია: მედიკო_ბიოლოგიური მიმართულებების, კლინიკური მედიცინის და ჰიგიენის ჩამოყალიბება.

პრაგმატიზმი, რელატივიზმი, პოზიტივიზმი, გნოსეოლოგიის ძირითადი მიმართულებები. ჩ. შერინგტონის, მ. ფერკარნის, ჯ. კოგხილის თეორიები. გერმანელი ქირურგი ე. ლიკი ტექნიკური პროგრესის წინააღმდეგ. ფრანგი ქირურგი ე. კარელი ადამიანის გენეტიკური უთანასწორობის შესახებ. ჟ. დეგბანი რასიზმის სათავეებთან. თ. მალთუსი და ნეომალთუსიანელობა. გ. სპენსერის ორგანული თეორია. მაკ_ოლიფოძის მორფოლოგიური თეორია. ზ. ფროიდი ქვეცნობიერი და ფსიქოანალიზი. ფრომისა და იუნგის თეორიები. რ. შთაინერი და ანთროფოსოფია.

ნათუროპათია, იზოთერაპია, ჰოლისტიკური მედიცინა, ჰომოტოქსიკოლოგია და ჰ. რეკევეგი.

სამამულო ოფიციალური მედიცინის ფორმირება. ქართული მედიცინის მიღწევები. ტრადიციული მედიცინის და მედიცინის ისტორიის შესწავლა.

* **თანამედროვე მედიცინა.** ძირითადი მიმართულებები და ტენდენციები.

ა) ოფიციალური მედიცინის განვითარების ძირითადი ასპექტები: სამეცნიერო_ტექნიკური პროგრესი, გენეტიკური კვლევები, ქირურგიის განვითარება (კარდიოქირურგია, ტრანსპლანტოლოგია და ა.შ.).

ბ) ტრადიციული მედიცინის შესწავლა და რეანიმაცია. ახალი მიდგომები სამედიცინო მეცნიერებასა და პრაქტიკაში. ფაქტებზე დამყარებული მედიცინა.

გ) მკურნალობის ალტერნატიული მიდგომები და მეთოდები.
* საერთაშორისო ორგანიზაციები და მედიცინა.
ბიოეთიკის როლი თანამედროვე მედიცინაში.
მედიცინა და საზოგადოებრივი ცხოვრება.

სტუდენტთა ცოდნის შეფასების სისტემა – დასწრება 5 ქულა, ყოველდღიური აქტივობა 20 ქულა, რეფერატი 15 ქულა, შუალედური შეფასება (საკონტროლო წერა) 20 ქულა, გამოცდა 40 ქულა.

სასწავლო ლიტერატურა – სავალდებულო :

შენგელია რ.   მედიცინის ისტორია და ზოგადი თეორია
შენგელია მ. _ მედიცინის ისტორია.
შენგელია მ. _ ქართული მედიცინის ისტორია.
სანიკიძე ლ. _ ქრონიკები ძველი მსოფლიოს მედიცინის ისტორიიდან.
ფირფილაშვილი პ. _ ნარკვევები ძველი ქართული მედიცინის ისტორიიდან.
კოტეტიშვილი ლ. _ მედიცინა ძველ საქართველოში.
საკაშვილი მ., გელაშვილი ა. _ საქართველოს მედიცინის ისტორია.
დამატებითი :
ფანასკერტელ-ციციშვილი ზ. სამკურნალო წიგნი _ კარაბადინი.
ხოჯა ყოფილი. წიგნი სააქიმოი.
ქანანელი. უსწორო კარაბადინი.
ბაგრატიონი დ. იადიგარ დაუდი.
მ. შენგელია _ უძველესი კოლხურ_იბერიული მედიცინა.
მ. შენგელია _ ეტიუდები ქართული მედიცინის ისტორიიდან.
მ. შენგელია _ გარდამავალი პერიოდის მედიცინის ისტორია.
მ. შენგელია _ ნარკვევები საქართველოს მედიცინის ისტორიიდან.
ტომსენი რ. _ ბიბლიის სამედიცინო სიბრძნე.
რ. შენგელია, ნ. თურმანიძე _ ქართული ეროვნული მედიცინა და თურმანიძეები.
ოთხი ქართული სამედიცინო ხელნაწერი XVI – XVIII სს.
Мейер-Штеинег Т. Зудгоф К. История медицины.
Мультановский М. История медицины.
Заблудовский П. и др. История медицины.
Сорокина Т. История медицины.
Шенгелия Р., Гургенидзе Дж. История медицины и религии Древнего Востока.
Шенгелия Р., Гургенидзе Дж. История медицины и религии Древней Греции и Рима.
ჩონრად   . თჰე თრადიტიონალ ჭესტერნ   ედიცინე.
უტჰრიე   . ისტორყ ოფ ედიცინე. ონდონ_ ეწ- ორკ.